

Rapport 2007:26

Arkeologisk för- och slutundersökning

# Järnålder och medeltid vid Östgötaporten Högmoberg

RAÄ 161  
Stora Åby socken  
Ödeshögs kommun  
Östergötlands län

Anna Börjesson  
Marie Ohlsén



# Järnålder och medeltid vid Östgötaporten Högmoberg

## Innehåll

Sammanfattning . . . . .	2
Inledning . . . . .	4
Områdesbeskrivning. . . . .	4
Syfte . . . . .	4
Metod och dokumentation . . . . .	4
Resultat och tolkning . . . . .	4
Område A . . . . .	6
Område B . . . . .	9
Datering . . . . .	11
Dateringar, Område A . . . . .	11
Dateringar, Område B . . . . .	11
Referenser . . . . .	13
Tekniska uppgifter. . . . .	14
Bilaga 1. Profilritningar och Anläggningslista. . . . .	15
Bilaga 2. <sup>14</sup> C-kalibreringar . . . . .	22

Ö S T E R G Ö T L A N D S   L Ä N S M U S E U M  
K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70  
info@ ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

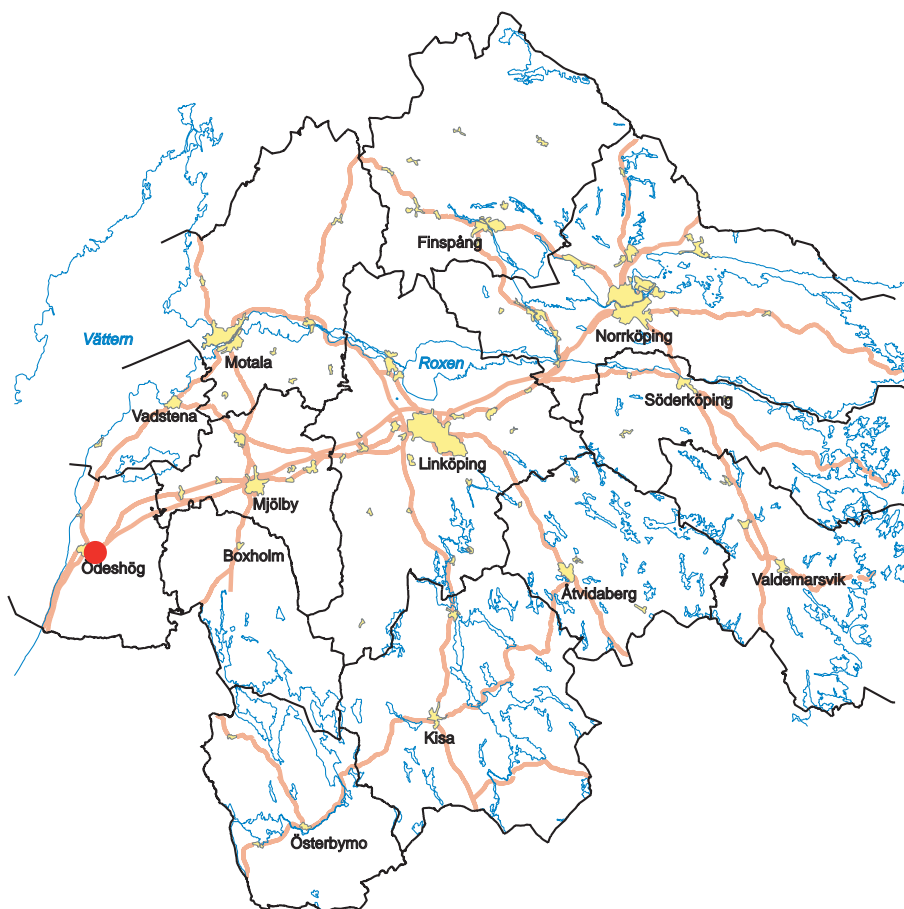
## Sammanfattning

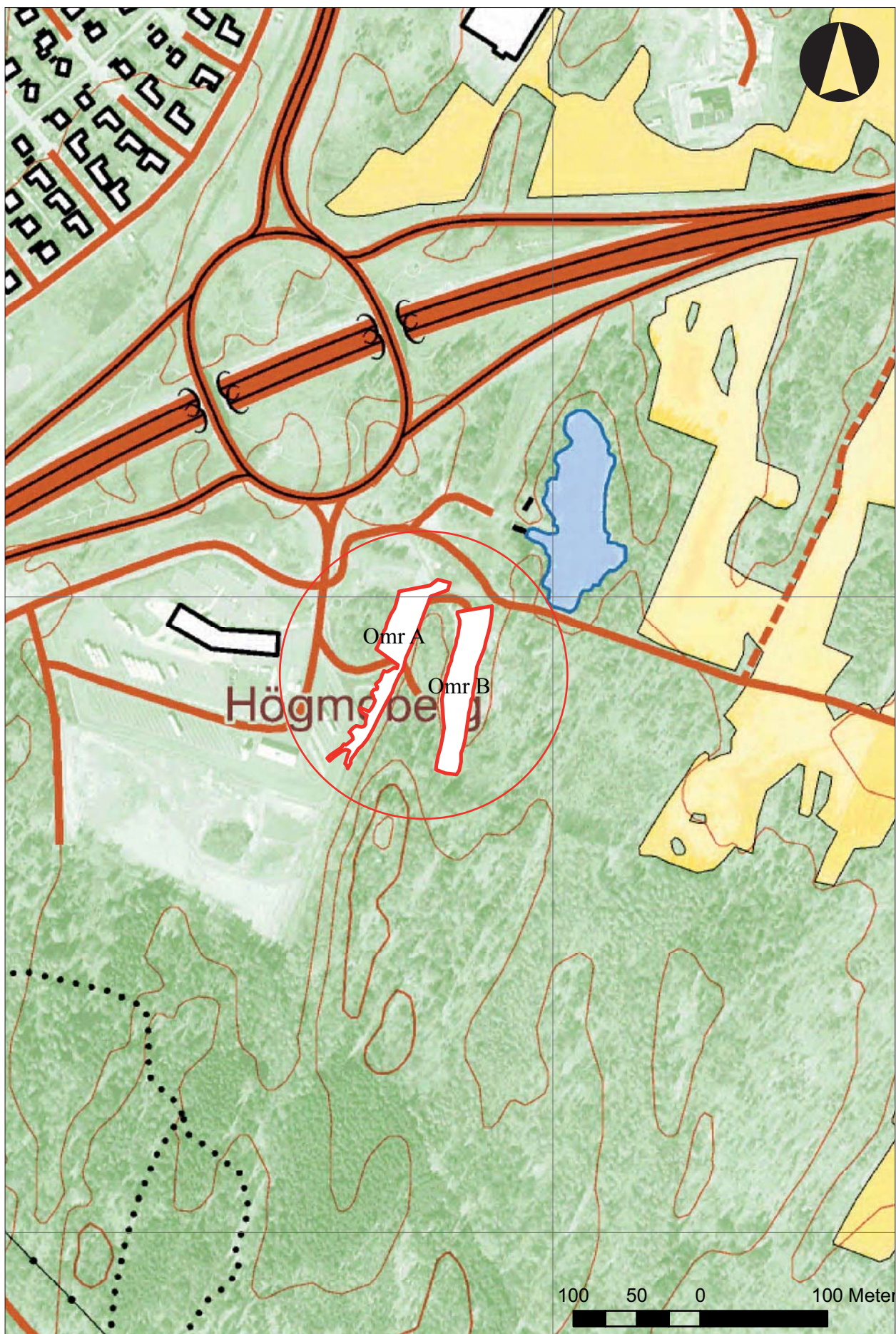
Östergötlands länsmuseum utförde i maj 1998 en arkeologisk för- och slutundersökning inom fastigheten Högmoberg, Stora Åby socken, Ödeshögs kommun. För- och slutundersökningen utfördes inför uppförandet av restaurang, turistinformation, bensinstation och tankningsanläggning för tung trafik samt en rastplats. Exploateringen har planlagts av Kuwait Petroleum Svenska AB och Vägverket Region Sydöst.

Vid för- och slutundersökningen påträffades boplatsslämningar från olika tidsperioder. Dessa boplatsslämningar utgjordes av byggnadslämningar i form av stolphål samt andra vanligen förekommande anläggningstyper på förhistoriska boplatser såsom härdar och olika typer av gropar, sotfläckar och nedgrävningar. Boplatserna har daterats till förromersk/romersk järnålder. På platsen fanns också medeltida lämningar. En yngre bosättning fanns på platsen i form av torpet Högmoberg.

Anna Börjesson  
antikvarie

Marie Ohlsén  
1:e antikvarie





Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

## Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde en arkeologisk för- och slutundersökning inför exploatering på ovan rubricerad fastighet. Undersökningen utfördes under 10 dagar i slutet av maj 1998 efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Uppdragsgivare var Kuwait Petroleum Svenska AB och Vägverket Region Sydöst vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för för- och slutundersökningen var Marie Ohlsén. Vid slutundersökningen medverkade även Viktoria Björkhager och Annika Clarmo. Ansvarig för rapportarbetet var Anna Börjesson.

Tidigare hade en arkeologisk utredning utförts av Marie Ohlsén under december 1996 och mars 1997 (ÖLM dnr 425/96, Lst dnr 220-6159-96) med anledning av planerna på att exploatera ytan. Vid utredningen öppnades sammanlagt 27 schakt. I de östra delarna av utredningsområdet påträffades 10 härdar, 1 stolphål och 5 sotfläckar. I de övriga delarna fanns inga dolda fornlämningar.

De följande arkeologiska för- och slutundersökningarna 1998 kom att beröra denna östra del och omfattade en yta av ca 5000 m<sup>2</sup>.

## Områdesbeskrivning

Ödeshög och Stora Åby är en fornlämningsrik bygd med lämningar från många tidsperioder. I regionen finns skålgropslokaler, boplatser, västra Östergötlands enda hållristningsområde, högar, gravfält, stensträngar och stensträngssystem. Undersökningsområdet ligger i gränsbygden mellan jordbruks- och slättbygden i norr och skogsmarken i söder. Området kännetecknas av uppstickande bergsklackar i småkuperat odlings- och beteslandskap. Inför nybyggnation av motorväg mellan stora Åby och Väderstad utfördes flera arkeologiska undersökningar. Ca 2 km öster om Högmoberg undersöktes två boplatser i Järnstad, med förekomst av stensträngssystem, fossila åkerytor, skärvsten, härdar och gropar. Boplatserna daterades till järnålder, odlingslandskapet kunde även dateras till medeltid. (Björkhager m fl. 2002)

Den aktuella exploateringsytan var ca 100 000 m<sup>2</sup> och återfinns strax söder om trafikplatsen E4-Rv 50. Området sluttar svagt mot söder och har tidigare utgjorts av uppodlad mark omgärdad av skogsbevuxna mindre bergshöjder. I den centrala delen av området fanns torpet Högmoberg som dock revs i samband med exploateringen.

## Syfte

Syftet med förundersökningen var att fastställa boplatslämningarnas karaktär, omfattning och datering. De av exploateringen berörda fornlämningar skulle därefter undersökas och dokumenteras genom handgrävning, beskrivning, inmätning och fotografering. Syftet med den arkeologiska slutundersökningen var att på ett vetenskapligt sätt undersöka och dokumentera de lämningar som framkommit i samband med utredningen och förundersökningen, och som berördes av exploateringen. Följande frågeställningar kunde knytas till undersökningen.

- Finns lämningar efter förhistoriska hus på platsen?
- Finns spår efter olika aktiviteter såsom verkstäder och hantverk?
- Vilka tider finns representerade i materialet?
- Går det att knyta lämningarna till omgivande registrerade fornlämningar?

## Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen utfördes i utredningsområdets östra del. Denna yta omfattade till största delen odlingsmark men även skogsmark kom att beröras. Vid förundersökningen öppnades sökschakt med hjälp av grävmaskin. Dessa schakt öppnades där det tidigare påträffats boplatslämningar i samband med utredningen. Vid slutundersökningen banades en större yta av med grävmaskin för att helt kunna undersöka de av exploatering berörda ytor vilka innehöll sedan tidigare konstaterade fornlämningar.

Den arkeologiska slutundersökningen omfattade en yta om ca 5000 m<sup>2</sup>. Ytan banades av med grävmaskin ned till anläggningsnivå. Anläggningarna undersöktes för hand. Dokumentationen bestod av beskrivning, profilritning och fotografering samt inmätning med totalstation. Analyser för <sup>14</sup>C togs i fem anläggningar. (Ua 13334-13338).

Inga fynd gjordes i samband med undersökningarna.

## Resultat och tolkning

I området påträffades i samband med utredningen sammanlagt 10 härdar, 1 stolphål samt 4 sotfläckar. Vid för- och slutundersökningen påträffades ytterligare ett trettiotal anläggningar i form av stolphål, härdar, sotfläckar, större och mindre gropar samt nedgrävningar.



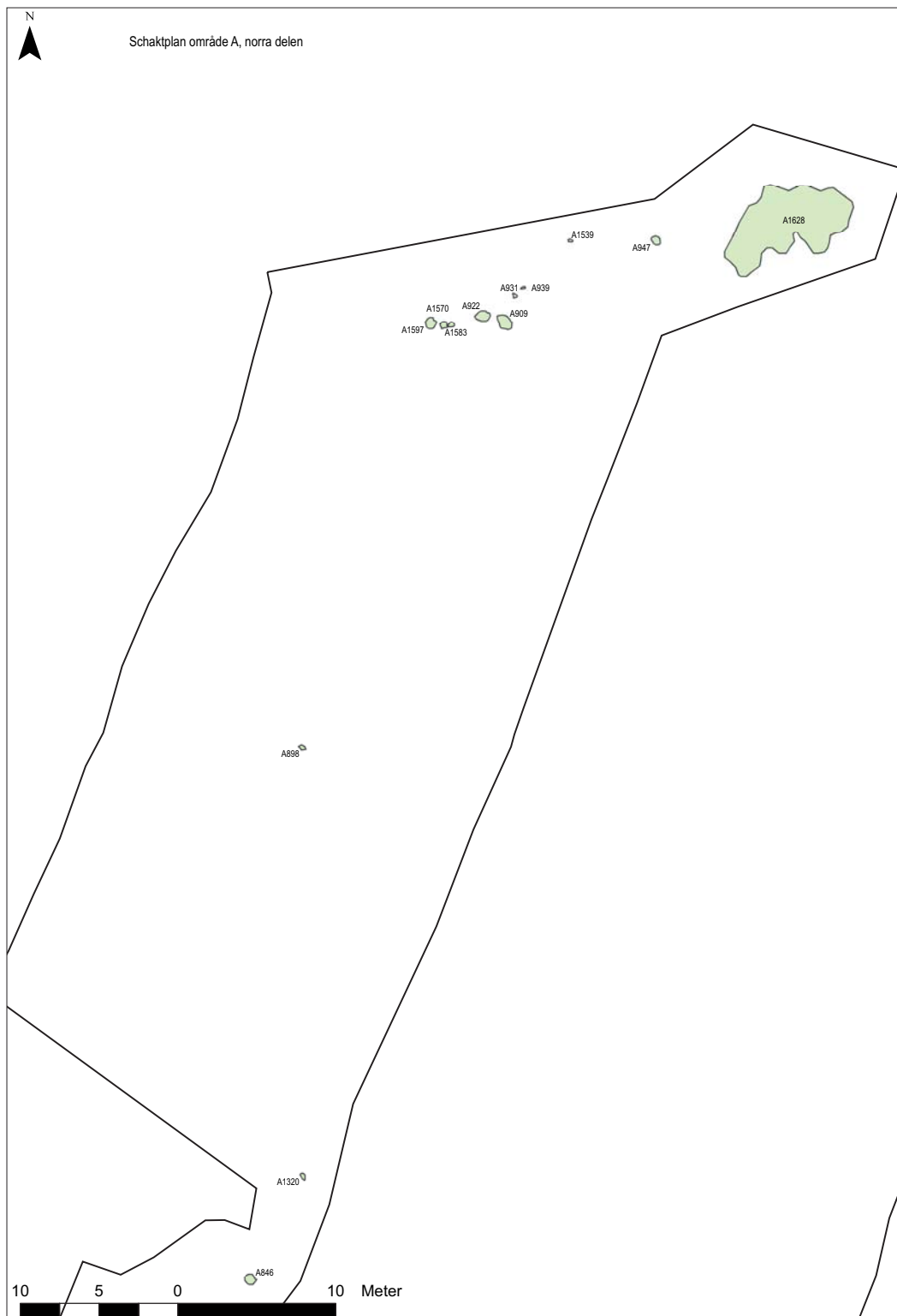
Figur 3. Översiktsplan över det undersökta området med anläggningarna markerade.

## Område A

Väster om området låg torpet Högmoberg. Det revs i samband med exploateringen. Från denna bebyggelse på platsen kan flera av de i utredningen påträffade sentida stenhägnaderna höra.

Undersökningsområdet är plöjt i modern tid. De bevarade anläggningarna påträffades under matjordslagret som var ca 0,3-0,4 m tjockt.

I område A fanns de flesta anläggningarna i den södra delen av den undersökta ytan. Där framkom flera stolphål, ett flertal mindre sotiga gropar och ett par härdar. Dessa lämningar kan vara resterna efter någon form av förhistorisk byggnad med härdarna centalt placerade i byggnaden. En av härdarna (A596) har daterats till romersk järnålder (Ua-13337). Denna





byggnad anses vara placerad i SV-NO riktning. Andra anläggningar som anses höra till denna äldre fas på boplatser är två större härdar (A686 och A740), ca 10-20 m norr om byggnadsområdet. Denna typ av ovala ensamliggande härdar är vanligt förekommande på boplatser från järnåldern. I området fanns också andra anläggningar i form av större och mindre gropar. En grop i södra delen av område A (A500)

har daterats till medeltid (Ua-13338). Detta överensstämmer med de dateringar som framkommit i det närliggande odlingslandskapet i Järnstad, där en expansion i form av en viss uppodling och markanvändning kunde ses under 1400-talet (Björkhager V, m fl. 2002). I områdets norra del fanns ett område med mindre gropar vars funktion och datering är oklar.



Figur 5. Undersökta anläggningar i område A, södra delen.



*Figur 6. Översiktsbild område A. Foto ÖLM.*



*Figur 7. Översiktsbild område A. Foto ÖLM.*



*Figur 8. Anläggning 740. Härdgrop med inre stenkonstruktion. Foto ÖLM.*

## Område B

I områdets mellersta del fanns en koncentration med anläggningar. Centralt bland dessa framkom en grop med mycket bränt fyllnadsmaterial (A1363). Denna anläggning har tolkats som någon form av ugnslämning. Runt ugnen påträffades flera mindre stolphål vilka skulle kunna vara rester efter någon form av överbyggnad eller vindskyddsbyggnation. Övriga anläggningar i område B var en större härdanläggning i

norra delen, samt enstaka mindre stolphål och gropar i området mellan ugnen och härden i norr. Område B har tolkats som ett tidigmedeltida aktivitetsområde där viss enklare bebyggelse funnits. I området kan verksamheter som hantverk och verkstadsarbete bedrivits. Några fynd som anger vilken typ av aktiviteter som förekommit på platsen påträffades ej.



Figur 9. Undersökta anläggningar i område B.



*Figur 10. Arbetsbild område B. Foto ÖLM.*



*Figur 11. Foto av arbetsstyrkan 1998. Foto ÖLM.*

## Datering

Vid undersökningen togs kolprov för  $^{14}\text{C}$ -analys. Fem stycken av dessa prover har analyserats på Ångström-laboratoriet i Uppsala. Genom dessa dateringar kan anläggningarna i område A och B dateras till ett äldre och ett yngre tidsskede. De anläggningar som valts ut att datera boplatslämningarna är de som anses ge en tydligare bild av platsens olika användningsområden under skilda tidsåldrar.

### Dateringar, Område A

Anl 596 område A daterades till 60 e Kr-410 e Kr med 2 sigma (Ua-13337), dvs. till romersk järnålder. Anläggningen var en härdgrop, 1,0x0,7 m stor, ca 0,2 m djup, sotig anläggning med kol och enstaka skärvig sten.

Anl. 500, Grop i område A som har daterats till 1240 e Kr –1430 e Kr med 2 sigma (Ua-13338), dvs. till medeltid. Rund grop ca 1 m i diam, ca 0,2 m djup med fyllning av sotig lerblandat material. I den övre delen fanns en stenskoning bestående av mindre stenar, 0,05-0,25 m stora.

### Dateringar, Område B

Anl 1363 område. B daterades till 970 e Kr-1220 e Kr med 2 sigma (Ua-13334). Anläggningen var en ca 2,1-2,2 m stor flack grop, ca 0,2 m djup. Gropen har tolkats som rest efter någon form av ugn p g av dess innehåll av mycket rödbränd mo/mjåla, enstaka skärvig sten samt större kolbitar. I botten fanns en större sten. Gropen var fodrad med lera i ytterkanterna.

Anl 1523 i område B daterades till 1510 e Kr med 2 sigma (Ua -13335). Anläggningen var en 1,3x1,0 m stor oval grop med flera större stenar i fyllningen. Anläggningen var 0,24 m djup och hade en sotig homogen fyllning. Stenarna i fyllningen verkade eldpåverkade i anläggningens centrala del. Anläggningen var fyndtom och gropens funktion är okänd.

Anl 1416, område A daterades till 770 f Kr-400 f Kr med 2 sigma (Ua-13336), dvs övergången mellan yngre bronsålder och förromersk järnålder. Anläggningen var en oval 0,40x0,30 m stor grop med rundad botten, fyllning av något flammig sotig humusblandad lera.

De olika tidsskeden som kan ses i de daterade boplatslämningarna i område A och B är ett äldre skede med dateringar i yngre bronsålder/förromersk - romersk järnålder och ett senare skede ca 1000-1500- tal, dvs. medeltid. Liknande tidsskeden förekom även på dateringarna från undersökningarna i Järnstad odlingslandskap 1997 (Björkhager. V m fl, 2002) och kan jämföras med dem. Under senare delen av 1400- talet påbörjades en expansion i form av en viss uppodling av åkrar som tidigare lagts igen. En ny expansiv fas under 1500-talet kunde också ses. En senmedeltida och nyare fas kan också konstateras i materialet från Högmoberg. Torpet Högmoberg anlades runt år 1900. Under denna tidsperiod (1400-1800-talen) tas nya åkerytor upp och de nya begränsningarna sammanfaller sällan med de äldre. Detta kan ses i Högmoberg där alla vid utredningen påträffade stenhägnader kunde konstateras vara av yngre datum, även de som föreföll ligga i ett sammanhang med förmodad fossil åkermark.



*Figur 12. Foto av område A taget i mars 2007. Foto ÖLM.*



*Figur 13. Foto av område B taget i mars 2007. Foto ÖLM.*



Figur 14. Översiktsbild över exploateringsområdet taget i mars 2007. Foto ÖLM.

## Referenser

Persson A. 1991-92. Rapport. *Arkeologisk utredning för vägsträckan Sväm, Ödeshögs sn-Järnstad, St Åby sn*. Ödeshögs kommun Östergötland. ÖLM.

Hörfors O, Persson H. 1993. Rapport. *Arkeologisk utredning och förundersökning Etapp 2 för vägsträckan Sväm, Ödeshögs-St Åby sn*. ÖLM.

Skoglund M. 1997. Rapport. *Arkeologisk utredning, Söder om trafikplats E4-Rv 50*. Ödeshög, St Åby sn, Ödeshögs kommun, Östergötland.


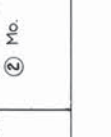
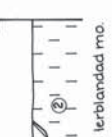

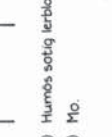
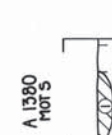

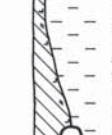


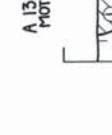
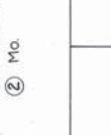







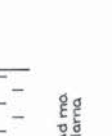
Björkhager V, Ohlsén M, Ranheden H. 2002. *Järnstad ett fossilt odlingslandskap*. RAÄ73, Stora Åby socken, Ödeshögs kommun, Östergötland. Rapport 5:2000

## Tekniska uppgifter

Lokal	Högmoberg/'Östgötaporten'
Socken	Stora Åby
Kommun	Ödeshög
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	161
Ekonomiska kartans blad	084 16 8E 1g Ödeshög
Koordinater	X 6456370-6456500, Y 1433330-1433430
Höjdsystem	Sweref 99
Typ av undersökning	Arkeologisk för- och slutundersökning
Länsstyrelsens diarienummer	220-2675-98 och 220-3909-98
ÖLM diarienummer	235/98
ÖLM kontonummer	6087
Uppdragsgivare	Kuwait Petroleum Svenska AB och Vägverket Region Sydöst
Kostnadsansvarig	Kuwait Petroleum Svenska AB och Vägverket Region Sydöst
Projektledare	Marie Ohlsén
Personal	Viktoria Björkhager, Annicka Clarmo
Fältarbetstid	10 dgr, maj 1998
Totalt undersöktes	Ca 5000 m <sup>2</sup> vid slutundersökningen
Fynd	Nej
Foto	Ja
Analyser	Ja, <sup>14</sup> C
Grafik	Johan Levin
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2007:26 © Östergötlands länsmuseum



# Bilaga 1. Profiliritningar och Anläggningslista

<p>Dnr. 235/98</p> <p><b>A 1343</b> MOT S</p>  <p>① Humös lerblandad mo. ② Mo.</p>	<p><b>A 1396</b> MOT N</p>  <p>① Humös lerblandad mo. ② Mo.</p>	<p><b>A 1380</b> MOT S</p>  <p>① Humös lerblandad mo. ② Mo.</p>	<p><b>A 1406</b> MOT N</p>  <p>① Humös lerblandad mo. ② Mo.</p>	<p><b>A 1416</b> MOT S</p>  <p>① Humös något ogrusig mo. ② Mo.</p>
<p><b>A 1428</b> MOT V</p>  <p>① Humös lerblandad mo. ② Mo.</p>	<p><b>A 1577</b> MOT O</p>  <p>① Humös lerblandad mo. ② Mo.</p>	<p><b>A 1563</b> MOT N</p>  <p>① Humös lerblandad mo. Inslag av rödbränd mo. Enstaka kolbitar. ② Mo.</p>	<p><b>A 1440</b> MOT S</p>  <p>① Humös lerblandad mo. ② Mo.</p>	<p><b>A 667</b></p>  <p>① Humös sotig lerblandad mo. ② Mo.</p>
<p><b>A 1523</b> MOT V</p>  <p>① Humös sotig lerblandad mo. Stenar i de centrala delarna av anläggningen. ② Mo.</p>	<p><b>A 1539</b> MOT SO</p>  <p>① Humös lerblandad mo. ② Mo.</p>	<p><b>A 1583 OCH A 1570</b> MOT N</p>  <p>① Humös sotig lerblandad mo. ② Humös mo. Enstaka stenar. ③ Mo.</p>	<p><b>A 1585</b> MOT N</p>  <p>① Humös sotig lerblandad mo. ② Humös mo. Enstaka stenar. ③ Mo.</p>	<p><b>A 631</b></p>  <p>① Humös sotig lerblandad mo. Enstaka skörbrända stenar. ② Infiltration. ③ Mo.</p>
<p><b>A 645</b></p>  <p>① Humös sotig lerblandad mo. ② Söndervittrad sten. ③ Mo.</p>	<p><b>A 677</b></p>  <p>① Humös lerblandad mo. ② Mo.</p>	<p><b>A 656</b></p>  <p>① Humös något sotig lerblandad mo. ② Mo.</p>	<p><b>A 631</b></p>  <p>① Humös sotig lerblandad mo. Enstaka skörbrända stenar. ② Infiltration. ③ Mo.</p>	<p><b>A 631</b></p>  <p>① Humös sotig lerblandad mo. Enstaka skörbrända stenar. ② Infiltration. ③ Mo.</p>

HÖGHOBBERG  
"ÖSTGÖTAPORTEN"  
ST. ÅBY SN, ÖDESHÖGS KN., ÖG  
PROFILRITNINGAR  
SKALA 1:20  
DNR 235/98  
VICTORIA BÖRNERAGER OCH  
980526, MARIE SJOGLUND  
RENITNING ANNICKA CLARMO

A 596 OCH A 610



- ① Humös sotig mo.
- ② Söndervittrad sten
- ③ Humös sotig lerblandad mo.
- ④ Mo.

A 620



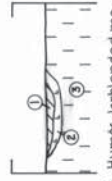
- ① Humös sotig lerblandad mo.
- ② Humös lerblandad mo.
- ③ Mo.

A 986



- ① Humös sotig lerblandad mo.
- ② Humös lerblandad mo.
- ③ Lerlins.
- ④ Mo.

A 1001



- ① Humös lerblandad mo.
- ② Lerlins.
- ③ Mo.

A 761



- ① Humös sotig lerblandad mo. Något grusigt mot botten.
- ② Mo.

A 686



- ① Humös sotig lerblandad mo. Stenkrons, främst i den ö delen.
- ② Humös mo.
- ③ Lerlins.
- ④ Mo.

A 814



- ① Humös sotig lerblandad mo. Stenar i tjärkant, 0,10-0,20 m/diam.
- ② Lerlins.
- ③ Mo.

A 898  
MOT N



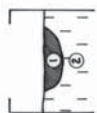
- ① Humös något sotig lerblandad mo.
- ② Humös lerblandad mo.
- ③ Mo.

A 909  
MOT N



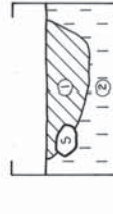
- ① Humös sotig lerblandad mo.
- ② Mo.

A 931  
MOT N



- ① Humös sotig lerblandad mo.
- ② Mo.

A 947



- ① Humös lerblandad mo.
- ② Mo.

A 816  
MOT N



- ① Humös sotig lerblandad mo.
- ② Mo.

A 791  
MOT N



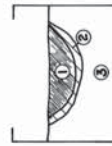
- ① Humös sotig lerblandad mo. Mindre sotigt mot botten.
- ② Mo.

A 740  
MOT N



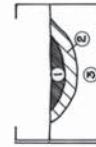
- ① Humös sotig lerblandad mo.
- ② Mo.

A 1058  
MOT NO



- ① Humös något sotig lerblandad mo.
- ② Humös grusig lerblandad mo.
- ③ Mo.

A 814  
MOT N



- ① Humös sotig lerblandad mo.
- ② Humös lerblandad mo.
- ③ Mo.

HÖGMOBERG  
"ÖSTGÖTAPORTEN"  
ST. ÅBY SN, ÖDESHÖGS KN, Ög  
PROFILRITNINGAR  
SKALA 1:20  
DNR. 235/98  
VICTORIA BJÖRKHAGER  
980525, OCH MARIE SKOGLUND  
RENITNING ANNICKA CLARMO

Dnr. 235: 98

A 1320  
MÖTN



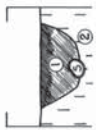
- 1 Humös något sotig lerblandad mo.
- 2 Mo.

A 1079  
MÖTN



- 1 Humös sotig lerblandad mo.
- 2 Mo.

A 1070  
MÖTN



- 1 Humös sotig lerblandad mo. Mindre sotigt mot botten.
- 2 Mo.

A 1300  
MÖTN



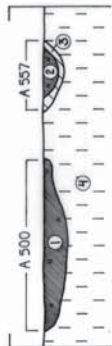
- 1 Humös sotig lerblandad mo.
- 2 Mo.

A 1012



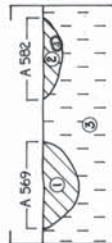
- 1 Humös sotig lerblandad mo. Inslag av kol.
- 2 Mo.

A 500 OCH A 557



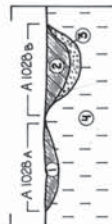
- 1 Humös sotig lerblandad mo. Inslag av kol.
- 2 Humös sotig lerblandad mo. Inslag av kol.
- 3 Humös grusig lerblandad mo.
- 4 Mo.

A 569 OCH A 582



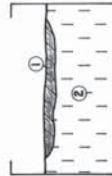
- 1 Humös lerblandad mo.
- 2 Humös lerblandad mo.
- 3 Mo.

A 1028 A OCH B



- 1 Humös något sotig lerblandad mo.
- 2 Humös något sotig lerblandad mo.
- 3 Söndervittrad sten.
- 4 Mo.

A 1045



- 1 Humös något sotig lerblandad mo.
- 2 Mo.

HÖGMÖBERG  
"ÖSTDÄRAPORTEN"  
STÅBYSN, ÖDESHÖGS KN, ÖG  
PROFILRITNINGAR  
SKALA 1:20  
DNR.235/98  
RENRITNING ANNICKA CLARMO

Anläggningslista Högmoberg 'Östgötaporten', Stora Åby sn, Ödeshögs kn. För- och slutundersökning 1998.

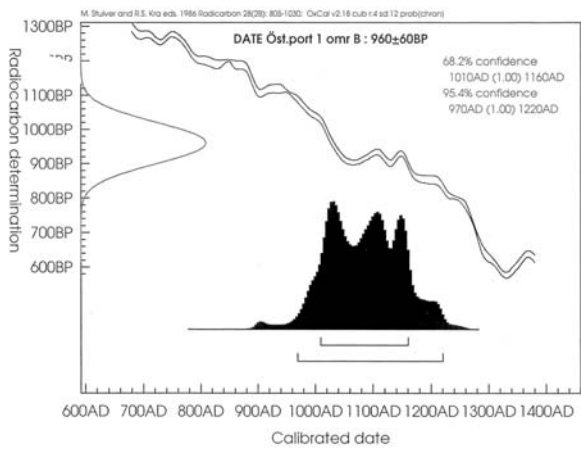
Anl nr	Omr	Anl typ	Form plan	L,br,dj	Form profil	Sot, kol	Skärersten	
1045	A	Grop	Oregelb	80x40x6	Flackt skålf	I fylln	En , 0,1 m	
1028	A	Grop	Oregelb	130x80x10-20	Flackt skålf	I fylln	0,1	
761	A	Grop	Oregelb	140x110x33	Flack-skålf	I fylln	Mindre stenar	
686	A	Härd	Oregelb	140x120x22	Flack-skålf	I fylln	Enst i ytterkant	
814	A	Grop	Rund	60x60x16	Rundad	I fylln	Några i ytterkant	
898	A	Grop	Rund	50x8	Flackt skålf	-		
909	A	Grop	Avlångt oval	130x50x15	Rundad i v, flack i ö	I fylln		
931	A	Grop	Rund	20x10	Rundad	I fylln		
947	A	Grop	Rundad	70x22	Rundad	-		
846	A	Grop	Oval	80x50x10	Flackt skålad	I fylln		
1320	A	Grop	Rund	30x8	Rundad	I fulln		
791	A	Grop	Rund	80x35	Rundad	I fylln	Enst, 0,1-0,15	
740	A	Härdgrop	Oval	150x100x31	Flackt rundad	I fylln	0,15-0,25	
1079	A	Grop	Oval	65x50x12	Rundad	I fylln		
1070	A	Grop	Rund	55x50x24	Rundad	Sot i toppen	En sten i botten	
1058	A	Grop	Oval	60x50x15	Rundad	-		
1300	A	Grop	Oval	80x50x10	Flackt skålad	I fylln		
1570	A	Stolphål	Rund	35x30x18	Rundad		Stenar i fylln	
1583	A	Grop	Rund	30x30x10	Rundad	I fyllning		
1539	A	Stolphål	Oval	30x25x9	Rundad			
1343	B	Grop	Rund	30x30x12	Rundad			
1353	B	Grop	Oval	80x70x14	Flack skålf	-		
1396	B	Stolphål	Rund	25x25x17	Rundad	-		
1380	B	Stolphål	Rund	40x40x7	Rundad	-		
1406	B	Stolphål	Rund	20x20x10	Rundad	-		
1416	B	Stolphål	Oval	40x28x12	Rundad	Sot i fylln		
1428	B	Grop	Oregelb	80x55x17	Flack skålad			
1363	B	Grop	Oregelb	220x210x23	Flack skålad	Större kol i ytterkant, enstaka i mitten	Enstaka	
1452	Utgår							
1440	B	Stolphål	Rund	30x30x8	Rundad	-		
1523	B	Grop	Oval	130x100x24	Flack rundad	I fylln	Större och mindre	
1012	A	Grop	Oval	120x80x18	Skålformad	I fylln	-	
500	A	Grop	Rund	100x20	Skålad	I fylln	-	
557	A	Grop	Oregelb	50x40x10	Skålad	I fylln	-	
569	A	Stolphål	Oregelb	60x35x20	Rundad	I fylln	-	
582	A	Stolphål	Oregelb	45x40x10	Flack	I fylln	-	
1001	A	Stolphål	Oval	58x30x10	Flack	I övre delen av fylln	-	
986	A	Grop	Oval	110x80x20	Skålad	Övre delen N delen	-	
620	A	Grop	Oval	100x75x26	Skålf	I det övre lagret	-	
610	A	Grop	Rund	45x40x10	Rundad	I fylln	-	
596	A	Härd	Oregelb	100x70x16	Flack	I fylln, enst kol	-	
631	A	Härd	Oregelb	110x75x10	Flack	I övre delen	0,2 m stora i fylln	

Fyllning	Prov	Foto	Anm.
Gråsvart lerbl mo/mjåla m humus inbl, mest i V delen där färgen är mörkbrun och sotigare			Vågig botten-oregelb
Gråsvart lerbl mo/mjåla m humus inbl, mest i V delen där färgen är mörkbrun och sotigare			Dubbel anl (A och B)
Sotig gråsvart humusf lerig mo/mjåla, grusigare mot botten.		Ja	Tydlig nedgrävning, se ovan
Sotig humusbl. Lerig mo, lerig mot botten		Ja	Tydlig krans av stenar i ytterkan, särskilt i den ö. 0,07-0,2 m stora, tydlig nedgr.
Sotigt i toppen, lerigt i botten			Stenar i ytterkant både n-s
Ngt sotig i toppen,grå lerbl mo			
Svart sotig fylln m lerbl mo ngt humös			Några 0,15-0,20 m ste i ytterkant
Gråsvart sotig lerbl. Sand			
Mörkbr lerbl sand			Sten 0,1 i ö kant
Grå ngt sotig lera			
Grå ngt sotig lera			
Svartgrå lerbl mo i toppen, grått i mitt och mot botten	Kol		
Svartgrå lerbl mo, homogen			Skörbr sten i anl v kant, som en krans
Svart sotig humusbl lerig mo			Skarp nedgr kant
Sot i toppen, myllig humus i botten			Skarp nedgr kant
Brun fyllning nederst grus			
Gråsvart sotig lera			
Humusbl mo/mjåla			
Sotig humusbl mo/mjåla			
Mellanbrun humusbl mo/mjåla			Osäker
Grå lerig mo/mjåla			Osäker
Gråbrun humös lerig mo/mjåla			Enst mindre sten i ytterkant
Flammig mörkbrun mo/mjåla			
Mörkbrun lerig mo/mjåla			Skarpa kanter
Mellanbrun lerig mo/mjåla			
Flammig ngt sotig fyllning			
Kompakt lerig mo/mjåla			Skarpa kanter
Flammig rödbrun mellanlera	Kol	Ja	Rödbränt i toppen
Grå fyllning, lerig mo/mjåla			
Homogen sotig lerig mo/mjåla			Stenar skörbrända i mitten av anl
Gråsvart sotig lerbl mo/mjåla m ljusa lerbl linser och kol	Kol	Ja	Enstaka stenar i fylln 0,1-0,15m
Gråsvart sotig lerbl mo/mjåla m ljusa lerbl linser och kol	Kol	Ja	Skoning av 0,05-0,25 m stora stenar runt anl ytterkant intill A 557.
Gråsvart sotig lerbl mo/mjåla m ljusa lerbl linser och kol	-	Ja	Nedgravn m gråare fylln, svartgrå sotigt i centrum av anl intill A 560 (el 580?)
Ställvis gråsvart men i V delen humusbl mörkbrun	-	Ja	Otydlig begränsning, osäker
Gråsvart överst, under mylligt och grusigt	-	Ja	Otydlig begränsning, otydlig
Ngt sotigt i övre del, lera underst	-	-	Flammig osäker anl
Ngt grusig, sotig i N delen	-	-	Välformad, klara nedgrävningskanter, enstaka mindre stenar i södra delen.
Sotig grusig i övre delen, lerig mot botten	-		Välformad tydliga kanter, grusig
Sotig ngt grusig i N delen	-		Välformad skarpa kanter
Grusig i S del, sot o kol i N del	Kol	Ja	
Sot och sten, lera i botten	-		Flammig, utbredning osäker

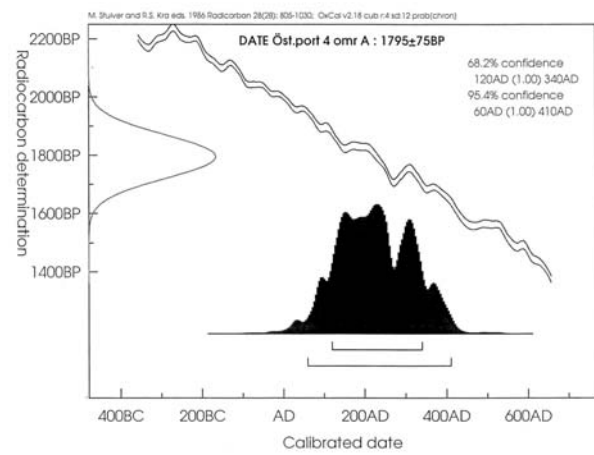
656	A	Grop	Rund	30x30x10	Rundad	-	-	
667	A	Grop	Rund	25x20x4	Rund	I fylln	-	
645	A	Grop	Rund	40x30x6	Oregelb	I fylln	-	
677	A	Stolphål		25x15x6	Oval			
814	A	Grop		68x68x17	Rund			
833	A	Utgår						
802	A	Utgår						
1463		Utgår						
1452		Utgår						

	Flammig humös mo/mjåla	-		Osåker anl
	Ngt sotig	-		Osåker anl
	Grusig ngt sotig fylln	-		Osåker anl

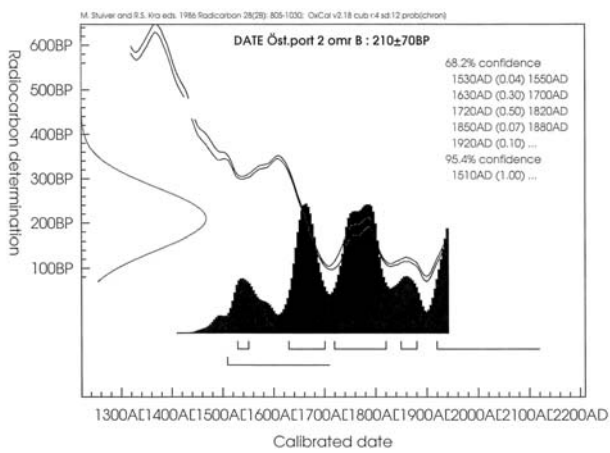
## Bilaga 2. <sup>14</sup>C-kalibreringar



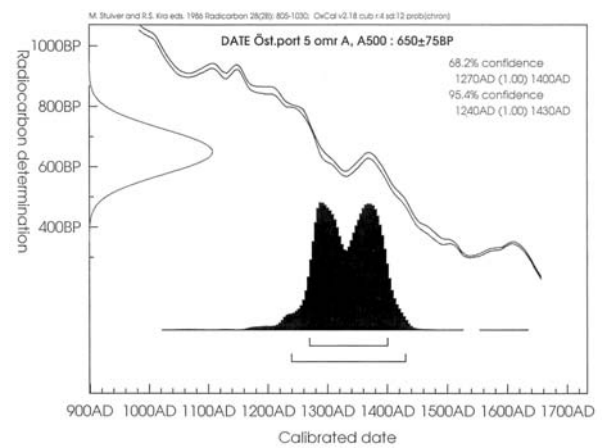
*(Ua-13334) Anl. 1363*



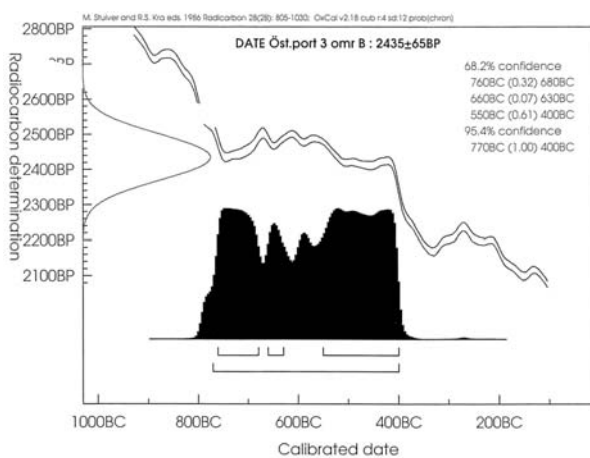
*(Ua-13337) Anl. 596*



*(Ua-13335) Anl. 1523*



*(Ua-13338) Anl. 500*



*(Ua-13336) Anl. 1416*







Östergötlands länsmuseum utförde i maj 1998 en arkeologisk för- och slutundersökning inom fastigheten Högmoberg, Stora Åby socken, Ödeshögs kommun. För- och slutundersökningen utfördes inför uppförandet av restaurang, turistinformation, bensinstation och tankningsanläggning för tung trafik samt en rastplats. Exploateringen har planlagts av Kuwait Petroleum Svenska AB och Vägverket Region Sydöst.

Vid för- och slutundersökningen påträffades boplatslämningar från olika tidsperioder. Dessa boplatslämningar utgjordes av byggnadslämningar i form av stolphål samt andra vanligen förekommande anläggningstyper på förhistoriska boplatser såsom härdar och olika typer av gropar, sofffläckar och nedgrävningar. Boplatstresterna har daterats till förromersk/romersk järnålder. På platsen fanns också medeltida lämningar. En yngre bosättning fanns på platsen i form av torpet Högmoberg.